

MANUAL TRAINIMI

VULLNETARIZMI PËR ZHVILLIM
SHKRIMI DHE ZBATIMI I PROJEKTEVE
ME BAZË KOMUNITARE

Publikim i Zyrës së Vullnetarëve të Kombeve të Bashkuara (UNV) në bashkëpunim me Departamentin e Politikave Rinore të Ministrisë së Turizmit, Kulturës, Rinisë dhe Sporteve (MTKRS).

© UNV Shqipëri
Autore: Blerina Gjeka
Tiranë, Shqipëri
Korrik 2010

Adresa: UNDP/UNV
Rr. Papa Gjon Pali II, ABA Business
Centre, Kati 6, Tiranë, Shqipëri
E-mail: unv.albania@undp.org
Tel.: + 355 4 2276622/3
Fax.: + 355 4 2400725/6
<http://undp.org.al>
<http://unv.undp.org.al>
<http://unvolunteers.org>

Shënime

Programi i Vullnetarëve të Kombeve të Bashkuara administrohet nga Programi për Zhvillim i Kombeve të Bashkuara (PNUD).

Opinionet e shprehura në këtë botim janë të autores dhe nuk shprehin domosdoshmërisht pikëpamjet e MTKRS, PNUD apo UNV.

Për qëllime trainimi versioni elektronik i këtij manuali mund të merret falas në faqen e internetit të UNV Shqipëri dhe mund të përdoret duke cituar burimin.

Një numër i limituar kopjesh do të botohet në format të printuar duke respektuar mjedisin. Para se të printoni pjesë nga ky manual mendoni për natyrën!

Gjuha e përdorur synon të nxis barazinë gjinore duke përdorur ku është e mundur fjalën person apo prapashtesat femërore dhe mashkullore të gjuhës shqipe njëherësh. Këshillat për përmirësim janë të mirëpritura.

Për çdo sugjerim ju lutem na kontaktoni në adresën: unv.albania@undp.org

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E TURIZMIT, KULTURËS,
RINISË DHE SPORTEVE

Manual Trainimi

Vullnetarizmi për Zhvillim

Shkrimi dhe Zbatimi i Projekteve me Bazë Komunitare

TABELA E PËRMBAJTJES

Parathënie nga Ministri i Turizmit, Kulturës, Rinisë dhe Sporteve Vullnetarizmi, Fytyra Humane e një Shoqërie Moderne nga Sociologu Gëzim Tushi Për Manualin

Moduli 1: Kuptimi i vullnetarizmit

1.1 Analiza kontekstuale e situatës në Shqipëri	17
1.2 Rivlerësimi i vullnetarizmit dhe kapitali social.....	19
1.3 Kuptimi i vullnetarizmit.....	21
1.4 Klasifikimi i vullnetarizmit.....	23
1.5 Vlerat e përfshirjes vullnetare për individin	24
1.6 Vlerat sociale të vullnetarizmit.....	26
1.7 Vlera ekonomike e vullnetarizmit.....	27
1.8 Vullnetarizmi si pjesë e sektorit privat	28
1.9 Praktika të suksesshme.....	29
1.10 Modele pozitive.....	30

Moduli 2: Shkrimi dhe zbatimi i projekteve komunitare

2.1 Kuptimi i projekteve komunitare	37
2.2 Kuptimi i komunitetit	41
2.3 Njohuri mbi kërkimin dhe vlerësimin e nevojave	41
Mbledhje dhe Takime të thjeshta	Borde/Komitete Këshillimi
Takime derë me derë	Brainstorming (stuhi idesh)
Intervista dhe Anketime	Diagrama e Venn-it
Vëzhgimi dhe Vizita	Fokus grupe
Inventari dhe Kalendarët sezonal	Krijimi i hartës sociale të komunitetit
Raporte studimi/vlerësimi	(community mapping)
2.4 Planifikimi strategjik.....	45
◦ Analiza shkak-efekt	
◦ Analiza e burimeve	
◦ Analiza e aleatëve dhe oponentëve	
◦ Analiza e faktorëve të brendshëm dhe të jashtëm	
2.5 Dizenjimi i projekteve me bazë komunitare.....	51
2.6 Korniza logjike.....	57
2.7 Zbatimi i aktiviteteve në praktikë.....	58
2.8 Hartimi i planit të punës.....	59
2.9 Koordinimi i projektit	59
2.10 Lidërshipi demokratik	60
2.11 Puna në skuadër.....	61
2.12 Partneritetet strategjike.....	63
2.13 Vendim-marrja demokratike dhe transparenca.....	63
2.14 Kalimi i pengesave dhe menaxhimi i konflikteve	63
2.15 Puna në komunitet.....	65
2.16 Komunikimi me pjesëmarrësit në mbledhje apo trainime	66
2.17 Faktorët nxitës të përfshirjes vullnetare	68
2.18 Menaxhimi i burimeve njerëzore	69
2.19 Menaxhimi i burimeve financiare	70
2.20 Monitorimi dhe vlerësimi	71
2.21 Raportimi	71

Moduli 3: Vullnetarizmi për zhvillim

3.1 Modelet e ndërhyrjes në komunitet	77
◦ Planifikimi Social	
◦ Zhvillimi i komunitetit	
◦ Aksioni në komunitet	
3.2 Pjesëmarrja rinore.....	79
3.3 Parimet e vullnetarizmit për zhvillim	79
◦ Parimi i qëndrueshmërisë	◦ Respektimi i diversitetit dhe ruajtja e vlerave të përbashkëta
◦ Parimi i ngritjes së kapacitetit	◦ Të drejtat e njeriut, përfshirja sociale dhe perspektiva gjinore
◦ Parimi i zhvillimit njerëzor	◦ Përkatësia e projektit (project ownership)
◦ Vendim-marrja demokratike	◦ Sensibilizimi dhe ndërgjegjësimi
◦ Kreativiteti dhe inovacioni	◦ Strukturat sociale dhe zhvillimi i kapaciteteve
◦ Të menduarit strategjik	◦ Përfituesit dhe përmirësimi i situatës
◦ Zhvillimi i leadershipit dhe vetë-vlerësimi	
◦ Aleancat dhe partneritetet	
◦ Bashkëpunimi vs. Konkurimit	
3.4 Modeli i 3-A ^{ve} në strategjinë e zhvillimit social	87
3.5 Roli i individit vullnetar në strategjinë e vullnetarizmit për zhvillim.....	87

Moduli 4: Aktivitete praktike për trainime

4.1 Ushtrime praktike për Modulin 1: Ndërgjegjësim mbi vullnetarizmin.....90

01. Foto-gazetaria	11. Efektet sociale dhe benefitet individuale
02. Histori nga e kaluara	12. Analiza SIE
03. Harta e eksperiencave	13. Pse bëhemi vullnetar?
04. Mit apo e vërtetë?	14. Vullnetarizmi si pjesë e sektorit privat
05. Déjà Vu...	15. Skulptura dhe raste studimore
06. Harta e mendjes (mind-mapping)	16. Modele pozitive në poster
07. Poster: Vullnetarizmi në Shqipëri	17. Debat televiziv
08. Kolazh artistik "Vullnetarizmi"	18. Lidhje praktike
09. Sfida praktike	19. Vullnetarizmi në terma ekonomik
10. Faktorët nxitës të pjesëmarrjes vullnetare	20. Shembuj në fabula

4.2 Ushtrime praktike për Modulin 2: Organizimi dhe zbatimi i projekteve104

21. Komuniteti dhe individi	29. Vlerësimi me anë të vëzhgimit në terren
22. Rrathët e komunitetit	30. Vlerësimi i situatës me disa metoda
23. Anët pozitive të komunitetit	31. Vlerësimi me anë të diskutimit në grupe
24. Vlerësimi dhe priorizimi i nevojave me anë të mbledhjeve dhe fokus grupeve	32. Vlerësimi i situatës me anë të hartës sociale (community mapping)
25. Vlerësimi i nevojave me anë të mbledhjeve	33. Vendosja e përparësive të nevojave
26. Vlerësimi me anë të intervistave	34. Vlerësimi i nevojave dhe vizionimi
27. Vlerësimi me anë të pyetësorëve	35. Analiza me anë të diagramës së Venn-it
28. Pyetësorët për vlerësimin e nevojave dhe burimeve të komunitetit	36. Planifikimi strategjik për përmirësimin e situatës komunitare

37. Analiza shkak-efekt e problemit	53. Vlerësimi i shpenzimeve
38. Strategjia e ndërhyrjes për zgjidhjen e problemit	54. Plani i veprimeve
39. Analiza e burimeve	55. Plani i aktiviteteve
40. Analiza e aleatëve dhe oponentëve	56. Koordinimi efektiv
41. Analiza e faktorëve pozitiv e atyre pengues (menaxhimi i risqeve)	57. Lidershipi demokratik
42. Analiza PESTLE	58. Stilet e lidershipit
43. Analiza SWOT	59. Udhëheqës apo Drejtues
44. Kush? Ku? Kur? Çfarë? dhe Pse?	60. Kolazh artistik: Paqja
45. Argumentimi i problemit	61. Karakteristikat e skuadrave efektive
46. Argumentimi i drejtë	62. Komunikimi efektiv gjatë punës në terren
47. Nismat rinore komunitare	63. Dëgjimi aktiv
48. Praktika të mira	64. Negocimi dhe aleancat
49. Objektivat SMART	65. Potenciali vullnetar
50. Aktivitetet për ndryshim	66. Fushat e preferuara të angazhimit rinor
51. Kalendari i aktiviteteve	67. Motivimi në praktikë
52. Vlerësimi i burimeve për buxhetin	68. Media e preferuar
	69. Vullnetarizmi në media
	70. Takim në Ishull

4.3 Ushtrime praktike për Modulin 3: Vullnetarizmi për zhvillim 136

71. Metodatat për ndryshim	76. Shansi i jetës - Shoqëria
72. Pjesëmarrje rinore apo aktivizim i thjeshtë?	77. Vullnetarizmi për barazi gjinore
73. Shmangia e keqpërdorimit të vullnetarizmit	78. Të menduarit strategjik
74. Analiza e strategjisë së pjesëmarrjes	79. Analiza dhe përfshirja e grupeve në nevojë
75. Dilemat e zhvillimit	80. Vlerësimi

Adresa të vlefshme.....147

Bibliografia147